

Vi har allerede sett at både pliktetikken og utilitarismen tar utgangspunkt i etiske prinsipper når vi skal avgjøre moralske dilemmaer, og antar at vi kan få konkret handlingsveiledning gjennom disse prinsippene. Et spørsmål som dukker opp hvis det finnes slike allmenne prinsipper, er hva grunnlaget for dem er. Dette var et viktig poeng for G.E.M. Anscombe i hennes artikkel «Modern moral philosophy» (1958), som peker på svakheter ved pliktetikken og utilitarismen og som ofte regnes som startskuddet for dydsetikkens revitalisering.

Ifølge Anscombe deler både pliktetikken og utilitarismen en viktig antakelse, nemlig at moralfilosofi forsøker å avdekke bestemte moralske prinsipper som vi må kjenne til for å kunne handle riktig. Disse prinsippene fungerer litt på samme måte som en domstol, hvor en øvre dommer avgjør om en handling skal vurderes som god eller dårlig. Men hvis dommeren skal ha noe makt, må det finnes noe som gir loven autoritet. I historien har Gud fungert som en slik autoritet, men idet ideen om Gud som grunnlegger av moralen blir forlatt, oppstår spørsmålet om hvilken autoritet som skal settes inn i stedet. Moderne moralfilosofier, mener Anscombe, har forsøkt å bevare den autoritative ideen om plikt uten å ta med forestillingen om Gud. Men når Gud som fundament ikke blir erstattet med noe annet, blir begrepet om plikt innholdsløst: «Det er som om begrepet 'kriminell' ville beholdt sin betydning selv om vi ikke hadde hatt lover eller domstoler» (Anscombe, 1958, s. 6).

Anscombe vurderer ulike alternativer som kan fungere som en slik autoritet. Man kunne for eksempel sett for seg at de rådende moralske oppfatningene i et samfunn kunne fungere som et slikt

grunnlag, men hva om normene vi deler som samfunn, er moralsk forkastelige? Hun forkaster også Kants ide om at mennesket kan være sin egen lovgiver: Ideen om lovgivning forutsetter nettopp at vi underkaster oss en lovgivers vilje, altså at det er en forskjell på den som nedsetter lovene og den som må følge dem (Anscombe, 1958, s. 2). Hvis vi er vår egen lovgiver, gir det ikke lenger mening å si at vi velger å være ulydige.

Et bedre utgangspunkt, mener Anscombe, kan vi finne hvis vi ser til Aristoteles og dydsetikken. For Aristoteles er det grunnleggende spørsmålet vi må forsøke å svare på, ikke hvilke moralske prinsipper som finnes, og hva de pålegger oss å gjøre, men heller hva som skal til for å leve et godt liv. Dette er et poeng som vi skal komme tilbake til gjennom kapitlet, men det viktige å ta med seg foreløpig, er at der pliktetikken og utilitarismen forstår moralfilosofi som konkrete prinsipper som skal gi oss handlingsveiledning, tar dydsetikken heller utgangspunkt i hva som skal til for at vi fungerer godt som mennesker. Dyder som mot og gavmildhet peker på hvilke handlinger vi bør forfølge, men de utmynter seg ikke i konkrete prinsipper vi kan anvende på tvers av ulike situasjoner og kontekster.

Moralens upartiskhet

En annen antakelse dydsetikken stiller spørsmål ved, handler om *moralens upartiskhet* (Baril & Hazlett, 2019, s. 225). For eksempel vil kantianere mene at vi bør strebe etter å ha et så nøytralt utgangspunkt som mulig og sette våre egne relasjoner og preferanser til side når vi står i et moralsk dilemma. Det samme gjelder for utilitarismen: Det som avgjør om en handling er rett eller gal, er den